

Arbejdsopgaver til Frederik 6. – den magtfulde kronprins

Frederik (6.) var en meget særlig kronprins. Hans far, kong Christian 7., var syg, så i næsten 24 år styrede kronprins Frederik landet i hans sted. Kronprins Frederik levede under enevælden, og det var en tid, hvor der skete store forandringer i både Danmark og resten af verden. På de næste sider kan du finde opgaver, der handler om netop det.

Du får brug for det digitale landkort til at løse opgaverne. På landkortet kan du zoome ind og ud for at udvide kortet. Tallene på kortet hjælper dig på vej, for eksempel **(1)**. Landkortet finder du her:

[Det digitale landkort](#)

Undervejs skal du arbejde med tre forskellige emner:

- 1) Familie og barndom**
- 2) Kronprins Frederik i arbejdstøjet**
- 3) Kronprinsen i verden**

Start: Hvad ved I allerede?

Før I går på opdagelse i Historiedystens opgaver, skal I sammen i klassen undersøge, hvor meget I allerede ved om Frederik 6. og enevælden. Skriv alt, hvad I kan komme i tanker om ned. Lav et stort mindmap. Tal med hinanden om, hvad I har skrevet. Når I har arbejdet med Historiedystens opgaver og er klar til quizrunden, kan I tilføje alt det nye, I har fundet ud af, til mindmappen.

Familie og barndom

Kronprins Frederik (6.) blev født ind i en meget fin familie. Hans far var konge og hans mor var dronning. Du skal nu lære kronprins Frederiks familie bedre at kende.

- A) Lav et stamtræ over kronprins Frederiks familie. Brug det digitale landkort **(1)** og søg på internettet for at finde medlemmerne af kronprins Frederiks familie. Udfyld stamtræet i bilag 1 med navnene på Frederiks forældre og bedsteforældre. Tal med hinanden om hvordan stamtræet ser ud. Hvad fortæller det om kronprins Frederik og hvorfor var det vigtigt for en kronprins at have et stamtræ?

Kronprins Frederiks far, kong Christian 7., var i 1768-69 på en rejse til Tyskland, Holland, England og Frankrig. Det var her, at Christian 7. mødte lægen Johann Friedrich Struensee. Dronning Caroline Mathilde var ikke med på rejsen. Læs mere om Struensee på landkortet **(2)**.

- B) Skriv et brev fra Christian 7. til dronning Caroline Mathilde. Du kan skrive om hvad Christian oplever og om hans møde med Struensee. Hvad er Struensee for en? Hvilke sprog taler de i udlandet? Du kan læse om Struensee og udlandsrejsen på det digitale landkort.

Struensee var med til at opdrage kronprins Frederik. Struensee var inspireret af oplysningstidens tanker og den franske filosof Jean-Jacques Rousseau.

- C) Se filmen **(3)** om kronprins Frederiks opdragelse. Tal sammen om, hvad I synes om Frederiks opdragelse. Er Struensee streng eller mild? Opdrager man stadig sådan i dag? Hvordan var jeres egen opdragelse?
- D) Skriv tre ting ned, som I synes er vigtige for opdragelsen af børn i dag.

- 1.
- 2.
- 3.

Kronprins Frederik levede under enevælden. Enevælden var en styreform, hvor al magten lå hos kongen. På det digitale landkort kan du læse om enevælden og Kongeloven **(4)**.

- E) Tal med hinanden om hvad enevælde betyder. Kan I komme i tanker om fordele og ulemper ved enevælden? Kunne kongen selv regere eller fik han hjælp? Hvad hvis kongen var syg?

Herunder er der seks uddrag af Kongeloven. Kongeloven er et dokument, hvor kongens rettigheder og pligter står beskrevet.

- F) På den ene side står teksterne som i Kongeloven. På den anden side er teksterne oversat til moderne dansk. Du skal nu forbinde teksterne der hører sammen med en streg. Tal undervejs med hinanden om, hvad de enkelte tekststykker betyder.

Voris Effterkommere, Børn og Børnebørn i tusinde Leed på Færne og Mørne, EenevoldsArffveKonger offver danmarck og Norge ære, tiene og dyrke den eene rette og sande Gud	Kongen alene har højeste magt og myndighed til at gøre love og forordninger efter sin egen vilje og behag
Danmarckes og Norges EenevoldsArffveKonge skal være hereffter og aff alle undersaatterne holdes og agtes for det ypperste og højeste hoffved her paa Jorden offver alle Menniskelige Lowe	Kongen har højeste magt og myndighed til at isætte og afsætte alle betjente [embedsmænd], høje og lave
Kongen skall derfor ochsaa alleene haffve høyeste Magt og Myndighed till at gjøre Lowe og forordninger effter sin eygen gode Villie og Velbehag	Kongen har den højeste magt over al kleresiet [gejsligheden / kirken] fra den højeste til den laveste
Kongen skall eene haffve høyeste Magt og Myndighed at isette og affsette alle Betiente, høye og lawe	Vores efterkommere, børn og børnebørn i tusind led og fædre og mødre, Enevoldskonger af Danmark og Norge, skal dyrke den ene sande Gud
Kongen skall eenehaffve Vaabens og VæbningsMagt, at føre kriig, slutte og opheffve forbund med huem og narr hand det got befinder, Told og all anden contribution at paalegge	Kongen skal af alle undersåtterne holdes og agtes for det ypperste og højeste hoved her på jorden over alle menneskelige love
Kongen skal eene haffve høyeste Magt offver all Clericiet fra den høyeste till den Laweste	Kongen har alene våbens- og væbningsmagt til at føre krig, slutte og ophæve forbund med hvem og når han finder det godt, og pålægge told og anden kontribution [skat]

Da kronprins Frederik var 16 år gammel, blev han konfirmeret. Det betød at han nu kunne deltage i statsrådsmøder. På statsrådsmødet den 14. april 1784, skete der noget helt særligt. Se filmen om kronprins Frederiks første statsrådsmøde på det digitale landkort **(5)**.

- G) Herunder ses de dokumenter, som kronprins Frederik fik sin far, Christian 7., til at underskrive ved statsrådsmødet. Læs dokumentet og tal med hinanden om hvad der står. Hvilken magt har kronprins Frederik nu fået? Hvad betyder det at kronprinsens befalinger er lige så gyldige som kongens?

”Da Vi fra i dag allernådigst har fundet det bedst at ophæve vores kabinet, og derfor give Danske Kancelli befalingen, så vil Vi desuden pålægge Dig at varetage alt hvad Vi befaler, og dertil skal Dine befalinger anses ligesom om Vi selv har givet dem.

Endvidere befaler Vi allernådigst at alle umiddelbare og direkte anbefalinger som Vi måtte udgive, skal alle underskrives af Dig. Denne ordning skal gøres kendt for alle medlemmer af statsrådet, departementerne og hvem du ellers mener bør vide det.

Christian Rex

Til

Vores elskede søn

Kronprins Frederik”

- H) Du skal nu forestille dig, at du selv var med til mødet i statsrådet den 14. april 1784. Skriv en lille reportage/artikel til avisen om hvad der er sket. Hvem var til stede? Hvad skete der? Hvilke betydninger får det for Danmark?

Kronprins Frederik i arbejdstøjet

Efter statsrådsmødet den 14. april 1784 var kronprins Frederik nu den egentlige regent i Danmark. En af de første opgaver kronprins Frederik tog fat på, var at gøre bøndernes vilkår bedre. Zoom ud på det digitale landkort for at få flere oplysninger.

A) Se filmen **(6)** om landboreformerne. Tal med hinanden om hvad stavnsbånd, hoveri og landgilde var. Skriv en kort forklaring på de tre ord:

- Stavnsbånd:

- Hoveri:

- Landgilde:

B) Læs om Frihedsstøtten på det digitale landkort **(7)**. Tal med hinanden om hvorfor, I tror at den blev opført? Hvordan ser den ud? Hvad betyder teksten der står skrevet på siden? Find et nutidigt billede af Frihedsstøtten. Hvor står den henne?

I 1700-tallet blomstrede den såkaldte trekantshandel. Handelen foregik over Atlanterhavet, og for Danmarks vedkommende mellem Danmark, den afrikanske Guldkyst og Dansk Vestindien. En del af Trekantshandlen bestod af handel med afrikanske slaver.

- C) Se filmen **(8)** om trekantshandlen og ophævelsen af slavehandlen. Tal med hinanden om, hvordan slavehandlen foregik. Tal også om hvordan forholdene har været for slaverne.
- D) Der blev handlet mange forskellige typer varer. For at få et overblik over varerne, skal I gå sammen i grupper og forestille jer, at I er en kaptajn på et skib på vej fra København til Afrika

og videre til Vestindien. Vi antager, at skibet fra København er lastet med våben til en værdi af 10.000 rigsdaler.

- I Afrika bytter i disse våben til 500 slaver. Hvor mange rigsdalere er en enkelt slave værd? _____
- På vejen til Vestindien dør 75 slaver af forholdene ombord på skibet. Hvor mange er der tilbage? _____
- I Vestindien sælger I jeres slaver til en værdi af 30 rigsdaler per slave. Hvor stor fortjeneste har I fået? _____
- I bruger alle pengene på at opkøbe 2000 liter rom og 10.000 kg. sukker. I København sælger I sukkeret til en værdi af to rigsdaler per kilo. Rommen bliver solgt til fem rigsdaler per liter. Hvor mange rigsdalere har I nu? _____
- Hvor meget har I tjent? _____

E) Danmark var ikke det eneste land, der tog del i trekantshandlen. Find oversigten med nogle af de andre lande, der tog del i handlen i bilag 2. Hvis man antager, at det samlede antal slaver, der blev sejlet over Atlanterhavet mellem 1701 og 1800 er 6.091.000, hvor mange procent, står hver af de fire lande så for?

- Storbritannien:
- Portugal:
- Frankrig:
- Danmark:

F) Kronprins Frederik og hans regering forbød handel med slaver fra år 1803. Diskutér hvorfor slavehandlen blev forbudt. Hvilke argumenter taler for et forbud?

Kronprinsen i verden

Den danske deltagelse i Napoleonskrigene kaldes for Englandskrigene. De to væsentligste begivenheder i Englandskrigene var engelske angreb. Det første var i 1801 og kaldes Slaget på Reden, det andet var Københavns bombardement i 1807. Se landkortet **(9) (10) (11)**.

Som historiker bruger man kilder for at kunne forstå historien. Kilder kan have mange forskellige former: statslige dokumenter, breve, dagbøger, billeder og meget mere.

A) I bilag 3 kan I finde to samtidige tekster. Tag udgangspunkt i én af de to tekster. Gå kildekritisk til værks og undersøg, hvad kilderne fortæller om:

- Kildens afsender og modtager
- Tekstens type: hvad er det for en tekst, og hvornår er den skrevet?
- Tekstens formål: Hvad er budskabet? Hvordan kan det hænge sammen med tekstens type?
- Diskuter i grupper, hvad kilderne fortæller os om kronprins Frederiks rolle i forbindelse med de to engelske angreb.

B) Tal sammen om hvorfor englænderne angreb Danmark i både 1801 og 1807. Diskutér hvilke årsager, I mener, kan retfærdiggøre, at en nation i dag går i krig. Er der forskel fra dengang og nu?

Billeder kan også bruges som kilder til at forstå historien. Herunder ses to billeder. C.A. Lorentzens maleri af Slaget på Reden 1801 og C. W. Eckersbergs maleri af Københavns bombardement 1807 er begge malet umiddelbart efter, at begivenhederne fandt sted.

Den engelske parlamentær går i land under Slaget på Reden. Maleriet viser afslutningen på slaget omkring klokken 15. En britisk officer rækker et brev til en dansker. Brevet indeholder et tilbud om våbenstilstand. Kronprins Frederik (6.) ses i venstre side af billedet. Han står sammen med sine militære rådgivere. Malet af Christian August Lorentzen i 1802.

Københavns bombardement set fra volden ud for Rosenberg Slot. Himlen oplyses af kongresske raketter, og Vor Frue Kirkes tårn er i brand. En bombe eksploderer i forgrunden og oplyser scenen, hvor en officer er ved at bringe sin familie i sikkerhed. Derudover kan man bl.a. også se en mand på en bære fulgt af en kvinde. Maleriet er malet af Christoffer Wilhelm Eckersberg i 1807. Eckersberg var selv til stede i København under bombardementet.

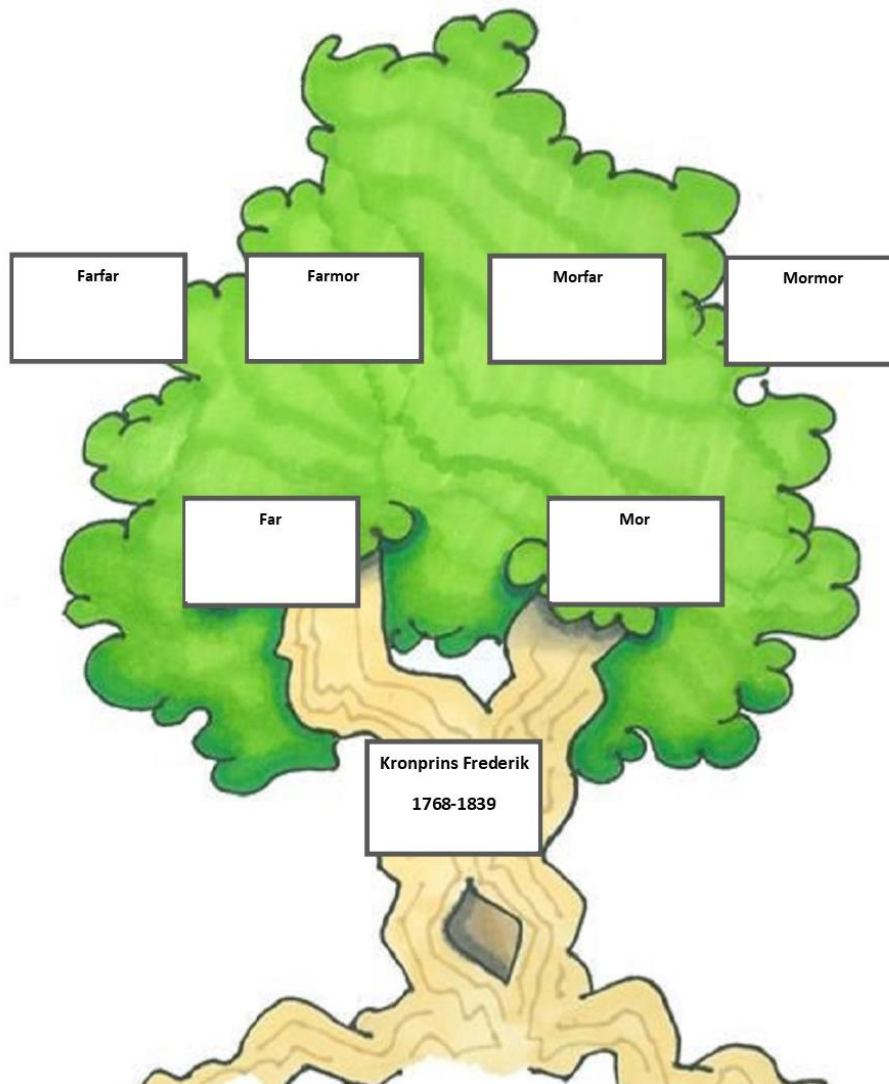
- C) Beskriv de to malerier. Se på farver, detaljer, stemning, perspektiv, samt hvad der er i centrum. Hvad fortæller malerierne om de to begivenheder? Sammenlign forskelle og ligheder.
- D) Hvordan passer maleriernes fremstilling af slagene med videoen **(11)** på landkortet? Er det den samme fortælling?
- E) Diskuter hvilke årsager, I mener, der kan være til, at Københavns bombardement bliver anset som en af danmarkshistoriens vigtigste begivenheder.

Kronprins Frederik blev konge i 1808, kendt som Frederik 6. I hans liv som kronprins skete der rigtig mange ting. Det kan være svært at holde styr på alle årstallene og begivenhederne i kronprins Frederiks liv.

- F) Lav en stor tidslinje, hvor du skriver alle de årstal og begivenheder, som du kan finde på det digitale landkort. Du kan starte med Frederiks fødsel den 28. januar 1768. Undersøg alle tekster og videoer for at danne dig et overblik. Når du er færdig kan du sammenligne din tidslinje med dine klassekammeraters.

Bilag 1

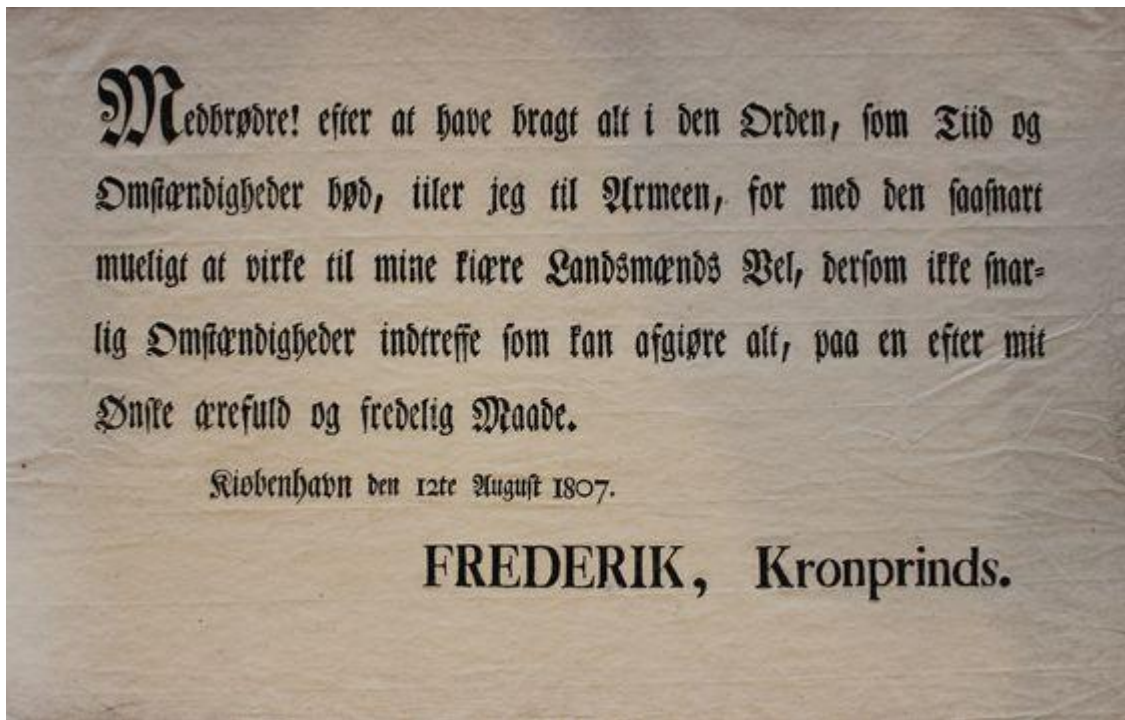
Kronprins Frederiks stamtræ

Bilag 2

Slavehandlende nation/område:	Antal slaver
<u>Storbritannien</u>	2.468.000
<u>Portugal</u>	1.888.000
<u>Frankrig</u>	1.104.000
Nederlandene	349.000
Nordamerika	206.000
<u>Danmark</u>	66.000
Andre lande	10.000
I alt	6.091.000

Bilag 3

Opråb til den københavnske befolkning op til Københavns Bombardement:

"Medbrødre! efter at have bragt alt i den Orden, som Tiid og Omstændigheder bød, iiler jeg til Armeen [hæren], for med den saasnart mueligt [så snart som muligt] at virke til mine kiære Landsmænds Vel, dersom ikke snarlig Omstændigheder indtreffe som kan afgjøre alt, paa en efter mit Ønske ærefuld og fredelig Maade.

Kiøbenhavn deen 12te August 1807

Frederik, Kronprinds"

Til det danske Folk.

Da en uretfærdig Fiende uden mindste Grund haver anfaldet de brave Danske, og efter Slaget den 2 April paa dennes Forlangende blev gjort Vaabenstilstand, haver ingen med det danske Folks Ære overensstemmende Forlængning af Vaabenstilstand været mulig; Enhver opfordres til med Mod og Iver at efterligne vore tapre Vaabenbrødre, som viste sig til Folkets evige Ære den 2 April.

Kiøbenhavn den April 1801.

Frederik C. P.

Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz.

Opråb til folket gjort klar til uddeling i tilfælde af, at det ikke lykkedes at komme til enighed under forhandlingerne om fred efter Slaget på Reden:

”Da en uretfærdig Fiende uden mindste Grund haver anfaldet de brave Danske, og efter Slaget den 2 April på dennes Forlangende blev gjort Våbenstilstand, haver ingen med det danske Folks Ære overensstemmende Forlængning af Våbenstilstand været mulig; Enhver opfordres til med Mod og Iver at efterligne vore tapre Våbenbrødre, som viste sig til Folkets evige Ære den 2 April.

Kiøbenhavn den April 1801

Frederik C. P.

Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz”